

פרשת מסעי

בהרבה מקומות במקום למד בתחילת התיבה הטיל לה הכתוב הא בסופה. לדוגמא: במקום "לְקָדָם" אפשר לומר "קָדְמָה" (לד,ג), במקום "ועבר לְצִיִן" כתבה התורה "ועבר לְצִיָּה" (פסוק ד) והמילה באה מלעיל גם אם המילה סמוכה כמו "נַחֲלֵה מִצְרַיִם" (פסוק ה) במקום "לְנַחֵל מִצְרַיִם"¹⁵³. לכן יש לשים לב "וַיִּסְעוּ מִצְלַמְנָה" (לג,מב) (וכן רוב השמות בפרק לג) מלרע. ואילו "ועבר עֲצֻמְנָה" (לד,ד) (וכן רוב השמות בפרק לד) מלעיל.

- "וַיִּסְעוּ מִרְעַמְסֵס" (לג,ג) - בשני שואים הראשון נח והשני נע.
- "בְּעַל צְפוֹן" (לג,ז) - הצדי בשוא לא בקמץ.
- "מִפְּנֵי הַהִירָת" (לג,ח) - אין לטעות ולקרות "מפיי".
- "וַיִּתְּנוּ בְּחֶשְׁמֹנָה" (לג,כט), "וַיִּתְּנוּ בְּעֵבְרֹנָה" (פסוק לד), "וַיִּתְּנוּ בְּצַלְמְנָה" (פסוק מא) - שמות המקומות מלרע.
- "וַיֵּצֵא חֲצֵר־אֶרֶר" (לד,ד) - הדלת דגושה.
- "מִטָּה בְּנֵי הָרְאוּבֵנִי" (לד,יד) - ההא בקמץ וקריאת הריש בשורוק ולו שני אמות קריאה אלף וואו.
- "מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יִרְחֹו" (לד,טו) - הלמד בשוא ולא בפתח, ומילת "ירחו" בתורה בצירי.
- "אֶלְפִים בְּאַמָּה" (לה,ה) - זו פעם יחידה בתורה שבה מופיעים הטעמים ירח בן יומו וקרני פרה.
- "אֶרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה" (לה,ז) - הנון בסגול ולא בקמץ.
- "מִמֶּנֶשׁ בְּשֶׁנָּה" (לד,יא) - שתי הגימלים רפיות.
- "וַיִּקְרָת" (לה,טז) - מלרע.

¹⁵³ כך מובן מתרגום אונקלוס ומתרגום יונתן וכן נראה מהדמיון לשאר הפסוקים כאן. מ"מ ראיתי לחלק הדקדוק למהרי"ץ (בשם הרי"ב) שכתב עליו שההא נוספת. ויתכן שכן הדעת נוטה שכן מופיע ביהושע טו,ד לעניין הגבולות "נחל מצרים" ופה "נחלה" הוא וכמו "נחלה עבר על נפשנו" (תהלים כד,ד) וכן "ביום נחלה" (ישעיהו יז,יא) לפירוש המלבי"ם שפירושו "נחלי" שההא נוספת ומלעיל כמו ליל-לילה.